

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER-

bladet

MÅNEDSSKRIFT FOR SORANSK SAMFUND
ÅRGANG 82 NR. 5
AUGUST 1997

Taus hilser på skoleholdets anfører. I baggrunden de tvende opofrende sportslærere, Poul-Erik Jørgensen og Torben Erntgård.

Foreløbige møder i efteråret 1997

Obs! 11. september kl. 16.30 i Allégade 10: "Stiftelsen, Skolen og Samfundet". Stiftelsens bestyrelse og direktør om profileringen af Sorø Akademi.

Fmd. for Stiftelsen Sorø Akademi, hofjægermester *Wilhelm Bruun de Neergaard* vil med sin direktør, *Jens Thomsen*, berette om synliggørelsen af institutionen Sorø Akademi i offentligheden. Institutionen udgøres jo af både skole og kirke, akademihave samt bibliotek foruden samlingerne, hvor *Hauchs* samling i det næste år skal gennemgå en yderligere opstilling af lederen, lektor *Erik From Andersen*, hvis orlov er gennemført ved Stiftelsens mellemkomst.

Stiftelsen har et tæt samarbejde med flere af kommunens direktorater - et samarbejde, som gør Stiftelsen synlig i hverdagen for borgerne i Sorø.

Om alt dette - og mere til - vil fmd. og direktør berette på mødet i september.

Vi fastholder tilmeldingsprincippet, og interesserede, som vil deltage den 11. september, skal tilmelde sig og evt. ledsagere (som er velkomne!!!) på 38 79 13 37 til redaktøren, som bedst træffes mellem kl. 17 og 19.

Tirsdag den 7. oktober kl. 12.00 på Allégade 10. Ordinær Soranerfrokost.

Torsdag den 6. november kl. 16.30 på Allégade 10 vil vi forsøge at samle så mange af de soranske repræsentanter i styrelser og bestyrelser som muligt. Der er ganske mange soranere, som enten er udpeget af Samfundets bestyrelse til at varetage Samfundets interesser i diverse styrelser eller udpeget af andre med samme formål, og ikke mindst i legatstyrelserne gør de stor nytte. Dem vil vi gerne have til at redegøre for deres indsats, og vi har foreløbig tilsagn fra *Tage Lysgaard*, som sidder i Sorø Akademis kulturfond, *Thyge Winther-Jensen* fra skolens bestyrelse, og vi håber, at den tidl. fmd. *Niels-Ulrik Kopp* vil berette om sit virke i det største legat, vi har, "Det Lyngbeckske Legat". Da der netop har været møde om Stiftelsens indsats, vil vi denne gang springe *Knud Pontoppidan* over - det kan naturligvis være, han dukker op, men det bliver som tilhører!

Atter vil vi bede om tilmelding - denne gang til kassereren, *Arne Krog*, bedst mellem kl. 12 og 13 på 42 89 27 13 og senest 3 dage før.

Husk at besøge
Soransk Samfunds hjemmeside på internettet.

<http://www.soransk-samfund.dk>

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

AUGUST 1997 82. ÅRGANG NUMMER 5

Noget om at mødes ...

Det stod bestyrelsen klart allerede i efteråret, at der måtte en art fornyelse til, hvis de klassiske soranerfrokoster skulle overleve. Flere af de yngre foreslog gå-hjem-møderne med en form for "ping" til at divertere forsamlingen, før man lod opfyldelsen af det egentlige frokostformål, nemlig at fylde bugen, ske fyldest. Så vidt så godt. Der var bare den hage ved det, at der stort set ikke kom ret mange - og da i hvert fald langt mindre, end bestyrelsen havde turdet håbe på. Et enkelt møde måtte aflyses p.gr.a. mangel på tilmeldelser. Og man er egentlig ret lille, når man skal ringe til en kendt person og fortælle, at der faktisk ikke rigtig var nogen, som gad høre på ham ...

Selv om skæbnens hjul drejer langsomt, og med det mener jeg, at gammelsoranere såmænd ikke er sløvere end så mange andre, når det drejer sig om at ændre på vaner, så er det dog nok alligevel på sin plads at få hjulet lidt i omdrejninger. Man kunne tænke sig, at ansvaret for disse månedlige møder blev lagt i hænderne på forskellige årgange, således - at e.g. årgang 1977 fik til opgave at arrangere januarmødet 1998.

Udvælgelsen vil nok bedst foregå på den måde, at man putter de seneste 25 årgange

i en sæk og ud af den trækker de årgange, man har brug for det pågældende år. Det ville da nok kunne tiltale spilleglade danskere, når slig begivenhed skulle løbe af stabelen! Og lodtrækningsprincippet er jo godkendt af alle.

Se, det er kun tænkt som forslag til løsning af et - forekommer det mig - stort problem. Der er virkelig mange, som gerne vil mødes, men for hvem frokostinstitutionen åbenbart ikke har været tillokkende nok.

I det sidste nummer foreslog *Line v. Gersdorff*, at man iværksatte en regulær rundspørge om disse forhold. De udgifter, som er forbundet hermed i form af porto o.lign., er bevilget af bestyrelsen, så vi glæder os til at se, om undersøgelsen eventuelt kan give et frisk pust.

Efterårsprogrammet ligger nogenlunde fast dog med undtagelse af december, hvor vi ikke har hørt nyt fra Det kgl. Teater om Holberg-aftenen endnu. Lad os dog allerede nu gå ud fra, at der bliver festforestilling i teatret. Vi skal så blot have fundet på et arrangement enten i tilslutning til denne eller måske for de, som ikke får mulighed for at komme i teater.

Morten.

60 års studenterjubilæer til frokost på hotel Postgården den 20. juni

Stående: Viggo Jarulf, Sv. Å. Vistisen, Fl. Lerche, Kaj Kongshøj, H. J. Langkjær. Siddende: Palle Tårnhøj, Sv. Skyum Nielsen, Regin Dahl, Jan Buhl, G. Langkjær, Ib Refn, Erik Winther, Otto Vilh. Sommer. Til stede 13 af de oprindelig 43. Vi havde en dejlig dag!

50 års realistikubilæum

Peer Johansen, Hans Urban Hansen, Aage Sahlertz, Per Brønner, Holger Andersen, P. Steen Jacobsen, Ole Clemmensen, Hendrik Sass og Jørn Klitgaard.

Målmanden Søren Hovmand får her overrakt en flaske talentvand - det gav en for midabel 1' ste halvleg!

Fodboldkampen De Gamle ctr. Skoleholdet

Årets soraner-gammelsoranerkamp blev spillet fredag den 18. april i Sorø - i det traditionelle iskolde, blæsende og dermed publikumsbortjagende klima: Alt som det plejer!

Efter en ret lige første halvleg lykkedes det skoleholdet at få to ret uheldige klumpspils-mål lige i starten af anden halvleg. Umiddelbart derefter fik *Henrik Lund* (S 84) dog reduceret til 1-2. I de sidste minutter satsede vi alt for at få udlignet - men ak, det gav bagslag og resulterede i et hurtigt kontramål til skolens hold, der dermed vandt kampen 3-1. Alt i alt dog en jævnbyrdig kamp, hvor vi bare ikke havde heldet med os!

Efterfølgende tog vi revanche ved en god og hyggelig aften på "Esther", hvor der både blev talt kamp og skole under indtagelsen af mad og drikke. Tak til Samfundet for et godt arrangement, tak til spillerne, tillykke til skoleholdet - vi glæder os til at banke jer suverænt næste år!

Taus Wolfsberg (S 90).

De frysende sild.

Dimissionstale i Sorø kirke -97

v/ rektor Erling Kristensen

Kære venner!

I kan sikkert godt forstå, at når man forbereder sig på at skulle holde en tale som den, jeg just er startet på at holde for jer, kære studenter, så vil man helst finde et udgangspunkt, som man kan forvente umiddelbart fanger jer. Mon ikke *Stefan Zweigs* erindringer "Verden af i går" kan bruges?

I har - vel sådan ca. halvdelen af jer - svedt over et lille uddrag af den bog under skriftlig dansk eksamen her for nogle uger siden og nede i hallen eller gymnastiksalen sammenlignet *Stefan Zweigs* generation i Wien for 100 år siden med jeres egen generation.

Mange af årets studenter (tæt ved 10.000) har valgt det stileemne, og derfor ligger der jo en enestående fremstilling og dokumentation af, hvordan jeres generation oplever gymnasiet, og tillige er det sikkert et meget ærligt selvportræt af jeres årgang.

Ministeriet vil jo også, som I hørte i går aftes, lave lidt forskning på det. Der skulle efter sigende have vist sig en stor forskel på, hvordan unge i storbyerne og unge i de mindre købstæder opfatter gymnasiet. I de store byer - siges det - lægges der megen vægt på fest- og balladesiden, mens provinsskolen i højere grad giver udtryk for, at de har fået meget og udviklet sig i løbet af de tre år.

Det har vist også været sådan, at mange har siddet og fået bondeanger - da de blev konfronteret med *Zweig* og hans generations sult efter kultur og viden - over hvor lidt de trods alt har udnyttet de tilbud, de fik stillet til rådighed.

Nogle finder, at deres årgang mangler den passion, der kendetegner *Zweig* og hans jævnaldrende.

Det er nok ikke så mange af jer, der har læst mere af bogen end netop det, der var aftrykt i opgavehæftet. Det har jeg faktisk her på det sidste. Jeg læste den nu første gang for 40 år siden - da jeg var på jeres alder dvs. i slutningen af 50'erne - og jeg var

meget optaget af *Zweigs* dybt humanistiske og fine menneskelige erfaringsgrundlag.

Der er andre dele af bogen, som man kunne bruge til sammenlignende studier med tiden i dag.

Zweig, der blev født i 1881, beskriver sin generation som et slægtled, der var absolut forskelligt fra andre. Som næppe nogen anden generation blev den ramt af skæbnes slag og byrder. Han skriver "Hver eneste af os, selv den mindste og ringeste, blev truffet i sin inderste eksistens og kastet omkuld af vor europæiske jords næsten uophørlige, vulkanske rystelser".

Stefan Zweig deltog på tysk side i 1. Verdenskrig.

I mellemkrigsårene blev han en meget feteret forfatter, som blev oversat til mange sprog. Han måtte som andre jødiske forfattere se sine værker brændt af nazisterne, og han flygtede til udlandet. I 1942 tog han, som konsekvens af sin dybe depression over Europa, sit eget liv.

Stefan Zweig var et klogt menneske, der har set to verdenskrige bryde ud, som sammentrækker sine erfaringer og giver dem videre til verden af i morgen. Hans erindringer regnedes - og det gør de vel stadig - som det væsentligste værk til belysning af den epoke, som jeres oldeforældre og til dels bedsteforældre blev født ind i og voksede op i (de første årtier i dette århundrede). Altså de generationer, som her i landet udviklede velfærdssamfundet i efterkrigstiden.

Det afsnit, som I skulle forholde jer til, giver ikke noget indtryk af, hvad det var for et samfund, *Zweig* og hans samtidige voksede op i for 100 år siden.

Han beskriver det selv om "tryghedens gyldne tidsalder". Tænk på, skriver han, "at jeg levede i det næsten tusindårige østrigske monarki, hvor alt syntes at bygge på det varige. Alting stod fast og urokkeligt på sit sted, og på sit højeste sted stod den gamle kejser. Skulle det ske, at han døde, så vidste man (eller man mente at vide), at en anden ville komme i hans sted, men intet ville af den grund blive ændret i den veludtænkte orden".

Det var *Zweigs* og hans generations udgangspunkt.

Deres liv skulle, som sagt, hurtigt vise sig at blive fyldt med megen dramatik og enorme forvandlinger. For den generation var der ikke noget, der hed at stille sig udenfor eller at gå udenom - som for tidligere generationers vedkommende.

Som han skriver et sted: "Medens vore forgængere hegnede sig inde i sig selv, måtte vi, i lyst og lidelse, langt ud over vor egen snævre eksistens leve vor tid og dens historie med. Derfor ved vi, hver enkelt af os, selv den ringeste af generationen, tusinde gange mere om alle virkeligheder, end de viseste blandt vore aner. Men vi fik intet foræret. Vi måtte betale den fulde og hele pris derfor".

Han husker sin skoletid med mere blandede følelser, end man umiddelbart får indtryk af ved bare at læse det afsnit, I skulle tage stilling til. Han beskriver en pædagogik, som måtte give flere generationer traumer, som de måtte slås med, bevidst og ubevidst mange år efter at skoleporten faldt i for sidste gang.

Han skriver: "Om man befandt sig vel i skolen eller ikke, var uvæsentligt, ifølge tidens ånd var skolens sande mission ikke så meget at føre os fremad som at holde os tilbage, ikke at forme vort indre, men så vidt muligt modstandsløst at tilpasse os til den ordnede helhed - ikke at øge vor energi, men at disciplinere og nivellere den".

Et sådant psykologisk eller vel rettere psykiologisk tryk på unge mennesker kan kun virke på to måder: det kan virke lammende, eller det kan virke stimulerende. På *Zweig* virkede trykket ikke lammende.

Gymnasiet er for jer naturligvis først og fremmest en overgangsfase. For mange af os fra forældre- eller bedsteforældregenerationen indtager den periode en særlig plads, tror jeg, fordi vi var så få af en årgang, der gik der.

Jeg håber imidlertid, at I vil tænke tilbage på jeres tid på denne skole med glæde og taknemmelighed, fordi I oplevede den som et sted, som ikke kun meddelte datostempelede kundskaber, der kan læses i bøger, men

også de levere regler, som I har brug for uanset udviklingen: kærlighed, varsomhed, tålsomhed og respekt for hinandens forskellighed, og at I offensivt kan forholde jer til fremtidens udfordringer.

Det er et stort håb, og jeg ved naturligvis, at vi ikke altid kan leve op til det. Men jeg håber, at I fik indtryk af, at det var, hvad vi ville.

Det har vi villet, fordi vi vil, at vor skole er et menneskeligt fællesskab og fristed for alle jer, der skal tage vare på tolerancen og demokratiet i fremtiden, men også et sted, hvor vi bidrager til at øge jeres energi.

Der skabes stadig som i *Zweigs* liv konflikter og krig, uro i mennesker.

Jeg mener, at *Zweig* og hans generation var dårligt rustede til at klare de udfordringer, der blev stillet til dem. Det er min påstand, at I er langt bedre forberedt til at tage favntag med de udfordringer, I vil møde.

Ungdom i deres tid blev, som det fremgår af, hvad jeg sagde før, i virkeligheden betragtet som en sygdomstilstand.

De unge skulle opdrages til alle vegne at respektere det bestående som det fuldkomne, lærerens mening som ufejlbarlig. Unge mennesker skulle ikke have det for muligt. Alle vegne øvede man den samme teknik - i hjemmet, i skolen og i staten. Man blev ikke træt af at indprente den unge, at han endnu "ikke var moden". Pigerne regnede man ikke med - de skulle bare giftes - så det er bevidst, jeg siger han.

Zweig beskriver det selv sådan: "Enhver form for frem- og opgang skulle vi først gøre os fortjent til gennem tålmodig venten ... En attenårig gymnasiast blev behandlet som et barn".

I vores samfund betragtes ungdom ikke som en sygdomstilstand. Ungdom er heldigvis tværtimod i dag en chance for at udvikle sig, så man får indflydelse på sit eget liv og bliver i stand til at mestre samfundets krav.

I har haft en opvækst som ingen tidligere generationer. Næsten alle af jer har haft to forældre, der arbejdede ude. For jer har det været tydeligt, at arbejdet er en naturlig

del af tilværelsen for både mænd og kvinder. Og I har lært at fungere i grupper af ligestillede. I er blevet påvirket af mennesker, der har formuleret sociale værdier som rettesnor. I har været vant til at modtage opfordringer og anvisninger, der kunne diskuteres - ikke ordrer.

Jeres generation er tydeligt præget af at være opvokset i netværk. I identificerer jer i betydeligt omfang med de værdinormer og det menneskesyn, der har skabt velfærdssamfundet, men I er samtidig parate til at tage de udfordringer op, som computerens internationale netværk giver.

Mange af os fra forældregenerationen er i virkeligheden misundelige på jer. Fordi I har det skægt, fordi I oplever en forfærdelig masse, fordi den autoritære kvababelse, der jo præger andre slægtled (og som *Zweig* beskriver med megen skarphed), nu er en saga blot. Fordi I kort og godt får så mange chancer og lever op til dem i fin stil.

I en vis forstand nedbrød *Zweig* og hans kammerater skrankerne i gymnasiet ved at deltage i åndelige aktiviteter uden for skolen, som lærerne ikke kunne leve op til.

I har også nedbrudt skranker og gjort gymnasiet mindre afsondret, mindre selvhøjtideligt, mindre elitært og ophøjet. I har gjort gymnasiet mere deltagende og udadvendt, og I har gjort det ved også at deltage i aktiviteter uden for skolen, fx har mange af jer haft fritidsjob. Med øget ansvarlighed, modenhed og kan hænde også sløjere karakterer til følge.

Jeg er sikker på, at I ikke som *Zweig* har oplevet gymnasiet som ukærligt og upersonligt som følge af, at man "slavisk fulgte den såkaldte undervisningsplan som var omhyggeligt udarbejdet på grundlag af 100 års erfaring".

Vore undervisningsplaner bygger vel også på mange års erfaring, men den bliver, er jeg sikker på, mere inspirerende formidlet. *Zweig* oplevede det hele som et koldt lærearbejde, der aldrig - som han skriver - så meget som skelede til individet; det nøjedes med en automat ved hjælp af tal og bogstaver at opnotere i hvilken grad man gjorde fyldest for planens fordringer.

Formanden Henning Molin taler til dimitterende.

I adskiller jer på flere punkter fra tidligere generationer. I er normalt mere positive over for fremtidens muligheder. Undersøgelser har vist, at jeres generation vurderer arbejdet som noget væsentligt, men ikke som en pinefuld nødvendighed. I har sikkert også lært, at I ikke kan bygge jeres livsindhold på et arbejdsmarked, der er for lille til at rumme os alle. I vurderer derfor familien højt.

Jeg kan fortælle jer, at det ikke er længe siden, at tanken om ægtefælle og børn nærmest blev opfattet som latterlig. I 70'erne fordi det hele drejede sig om kollektiver og fællesskab over alle grænser. I 80'erne fordi yuppie-generationen ikke havde plads til almindelige hverdagskæresten endside spædbørn og bleer i deres stræbsomme liv.

Stefan Zweig havde jødisk, autoritær og patriarkalsk baggrund, men også en kærlig

baggrund med finkulturelle traditioner. Han blev den store humanist, han blev.

Andre produkter af den herskende pædagogik blev destruktive og tyranner. Hitler var jævnaldrende med *Zweig*.

Det viser, hvor vigtigt det er, at man viser respekt for børnene, at man viser dem tillid og anerkendelse, ellers får det hyppigt den konsekvens, at de nedbrydes etisk - fra dømmekraftige, levende mennesker til autoritært mekaniske marionetter. Denne mekanisme gælder også for alle os andre.

Jeg har tidligere sagt, at folk som ved, hvad der er godt for dig - uden at interessere sig for dig - bør betragtes med mistro. For de føler i virkeligheden mistillid til dig, dækker sig ganske vist ind under, at de vil sikre dig tryghed.

Østrig var en gammel stat, behersket af en gammel kejser og regeret af gamle ministre, en stat uden ambitioner og med det ene håb: at den ved at afværge alle radikale ændringer kunne hævde sig ubeskadiget i det europæiske rum, ungdommen, der jo altid instinktivt ønsker hurtige og radikale forandringer, regnedes også for et betænkeligt element, der så længe som muligt måtte holdes ude eller nede.

Zweig og hans kammerater vidste alligevel, at det, der skal tages højtideligt, er det personlige engagement. Det må man ikke lade lærere og overordnede nedgøre eller tilpasse.

Der er brug for jeres optimisme og engagement.

Vær nemlig opmærksom på det paradigmeskift, som tilsyneladende er ved at ske i store dele af befolkningens måde at forstå verden på.

Tag kampen op mod den deprimerende tendens til opløsning af fællesskabet. Der er mange beviser på, at sort arbejde, singlekultur og ansvars-forflygtigelse er på fremmarch i Danmark, som en tre-enighed danskerne har taget i ed for at kunne vælge og styre deres eget liv.

Tag kampen op mod de tendenser i tidsånden, som gør, at danskerne er blevet egoister.

Jeg ved, at I besidder de nødvendige kva-

liteter (den menneskelige forståelse og den sociale indignation) til at kunne vinde en sådan kamp.

Jeg vil slutte med at ønske jer rigtig hjertelig tillykke med jeres eksamen og held og lykke med jeres fremtid.

Og så vil jeg tilføje: Der er brug for jeres menneskelige egenskaber, der er brug for nogle som jer, som kan præge jeres omgivelser med menneskelighed.

Jeres opgave bliver det jo at tegne vores fælles fremtid, at påvirke den næste generation, at behandle jeres fremtidige unge bedre, end mange unge i dag er blevet behandlet af den generation, som i dag er forældregenerationen.

HELD OG LYKKE.

20. juni 1997.

Erling Kristensen.

Kære Morten Nørgaard

Efter at jeg læste *N.N.s* triste og negativt prægede brev i april-nummeret af Soraner Bladet kan jeg kun bemærke, at der er ikke noget i vejen med min hukommelse efter år til søs, tre under anden verdenskrig og mere end halvtreds i Brasilien.

Fatter var min lærer 1928-33. Han virkede barsk, men "His bark was worse than his bite". Han var - så vidt jeg ved - aldrig uretfærdig, hvis man gjorde sine sager. Det er forbavsende, at *Fatter*, mellem så mange særprægede lærere, så ofte er samtalemme efter så mange år.

Stakkels gamle, desillusionerede *N.N.* Jeg gad vide, hvad han er interesseret i.

Med venlig soranerhilsen

Niels Veng Petersen.

- - -

Gamle Soranere er velkomne i vort hjem:

Rua Cuaraum 151

Vila Assunção,

Porto Alegre

Tel. 249 26 37

Brasilien.

Soransk Samfunds formand taler

Kære nye gammelsoranere!

Samt gamle gammelsoranere selvfølgelig - både jubilarene og alle I andre. Og rektor, lærere, familie og venner: Iyt bare med, selv om mine velkomstord altså primært er rettet til den nye årgang 1997.

Til jer 145 nye gammelsoranere, som nu fra denne stund automatisk er medlemmer af Soransk Samfund - det netværk, hvor den soranske identitet kan opretholdes som en del af jeres videre færd gennem livet.

Velkommen!

Vi har både brug for jer og plads til jer. Ikke bare for fortsat at blive flere - Soransk Samfund er jo allerede en af landets største skoleforeninger. Men for at sikre, at vort soranske netværk til enhver tid afspejler den soranske nutid og ikke kun en historisk fortid.

Den egentlige historiske fortid *er* lang. Men også nutidens skole bundet jo år tilbage.

Af og til kan fortiden dog pludselig opleves som kort, det kan jeg ikke dy mig for at give et dugfrisk eksempel på: for en uge siden var jeg buden til fest og fik en borddame, hvis far var gammelsoraner. Student årgang 1887! *Christian Vedsted* kunne have fejret sit 110 års jubilæum i år. Så ét generationsspænd kan endnu i dag række tilbage gennem næsten to trediedele af vor skoles nyere historie.

Tankevækkende, ikke? I hvert fald for Samfundets nuværende formand, hvis opgave det er at åbne for skolen af i dag - uden at bortglemme tidligere årganges ønsker og behov!

Og Samfundets bestyrelse er meget opmærksomme på de ændrede forudsætninger fra dengang, vi af de ældre årgange havde både barndoms- og ungdomsår under Fugl Phønix' brede vinger og til nu, hvor skolens virke igen er samlet alene om uddannelse i de første voksne ungdomsår. Nu, hvor det kvindelige islæt svarer til nye generationers fællesskab - og hvor det nære opland sætter et langt større præg på skolen end før.

Lad mig derfor give nogle få eksempler

på, hvordan vi søger at forynge det netværk, som også jeres årgang skal bygge på: Hvor I kan fastholde kontakten med skoleårenes venner og møde flere soranere af andre årgange ved møder, stævner og fester. Få friske impulser, der kan bidrage til udbytterig viden og skabe venskaber på de stadier af livet, hvor fælles interesser tæller mere end en aldersforskel.

Vi har allerede flyttet de fleste af vore træf til fritimerne sidst på eftermiddagen og i weekenderne. Men her i efteråret vil nogle 94-piger i en rundspørge yderligere tage pulsen på de sidste 10 årganges ønsker og behov.

Et par andre fra de første 90-ere har netop bragt Samfundet på Internettet - der kan du finde flere oplysninger - og deltage i "Soraner Debat"! Søg på "www.soransk.samfund.dk".

Men allervigtigst: Soranernes Hus i hovedstaden er nu i støbeskeen, om end ikke helt bogstaveligt. For vi mangler endnu et par mæcener. Dem benytter jeg lejligheden til at efterlyse her og nu: Egenkapitalen skal have et løft udover den første halvanden million, vi allerede har rejst. For så er vi klar til at give uddannelsessøgende fra vor skole deres eget kollegium og mødested - og dermed skabe et nyt forspring for gammelsoranere!

Og så til slut til noget helt konkret: det er et traditionelt privilegium for Samfundets formand ved dimissionen at kunne overrække den klassiske store Sorøbog til årets student - som lige så traditionelt er den, der har årets bedste eksamensresultat. Men utraditionelt er det, at i år deler to studenter æren!

Jeg beder derfor *Michael Eske Bruun*, 3x, og *Erik Thygesen*, 3y, om at komme herop og modtage bogen. En til jer hver har vi fremskaffet - så sjældne, at de kun er til låns: jeres efterkommere må ad åre levere dem tilbage til Soransk Samfund igen.

Tillykke med huen: 10,5 er et flot resultat.

Og så på gensyn - vi ses vel til efteråret?

Afdemokratisering?

Det er 25 år siden, beslutningen om ophævelsen af uniformstvng blev vedtaget.

Og det gav genlyd over det ganske land! Gammelsoranere lagde ikke fingrene imellem: Skolen ville ryste i sin grundvold, rektorer gennem 150 år ville rotere i deres grave! Enkelte dristede sig til at bruge udtrykket: Afdemokratisering, som nok ville være det sidste udtryk, man ville forvente. Og så er det måske alligevel det mest dækkende ord for det, som fandt sted: Uniformeringen var jo i virkeligheden utrolig fornuftig set fra det synspunkt, at alle stilledes lige i beklædning, og derfor er demokratiseringens første regel opfyldt: Man skiller sig ikke ud fra de andre!

Det gjorde man dog på et punkt, idet gadebilledet ændredes radikalt fra, at man ikke var i tvivl om akademisternes tilstedeværelse til det noget anonyme billede af unge i de traditionelle cowboybukser og de reklameprægede bluser, hvor alle falder nutidigt ind i bybilledet. At hovedparten af reklamebluserne så alligevel giver et uniformeret præg, er en anden sag, men den viser vel blot, at skolen måske kunne have fortsat den demokratiske linie, hvis man i tide havde moderniseret uniformen. Her kunne man med stor fordel have kigget lidt til det beklædningsreglement, som gjaldt (stadig gælder!) ved den lille klosteskole ved Susåens bred dernede, I ved godt hvor!

Det var dog ikke alene gammelsoranere, som gav en smule ondt af sig - flere af de handlende følte sig ramt på brødet - dette gjaldt naturligvis først og fremmest herreekviperingshandlerne (det hedder det faktisk også i dag!): *Elo Eliassen*, der dog først og fremmest var skræddermester, udtalte til den lokale avis, at han rent faktisk følte sig samspilsramt og erstatningsberettiget! Han og *Orla Nielsen* havde tilsammen uniformer for små 100.000 kroner liggende - og det alt sammen på grund af den gamle aftale med skolen om, at man altid skulle være leveringsdygtige i uniformer!

Nu gik det heldigvis ikke helt så galt, fordi man nok ophævede uniformstvngen,

men man forbød ikke uniformer, så det tog måske lidt længere tid at få tømt lagrene, men tømt blev de. Og i dag ser vi da heldigvis uniformen brugt af begge køn, når man skal pynte sig (eller måske gerne vil markere et tilhørsforhold, som man er lidt stolt af). Især ved ballerne og til dimissionen optræder alle, som om det ministerielle dekret om ophævelse af uniformstvngen slet ikke har eksisteret i 25 år! Og tak for det!

Red.

Brev fra Lars Dalgaard

En kommentar til Soranernes Hus

Det er ganske rigtigt, at den knappe faktor bliver antallet af værelser, som desværre umuliggør, at alle, der gerne vil studere og bo i København, også kan få plads. Ikke mindre end 84 % af en årgang regner med at ville flytte til København efter Sorøtiden. Hvis vi regner med, at en årgang omfatter ca. 200 personer, har vi hvert år forsigtigt skønnet ca. 170 nye kunder til kollegiet. Med en gennemsnitlig studietid på fem år bliver det samlede behov ca. 840 pladser. De 30 værelser (minus fem til studerende fra udlandet), der realistisk bliver råd til, svarer således til ca. tre procent af det samlede behov. Ved en begrænsning af opholdstiden på kollegiet til to år, stiger denne procentsats til syv, men om man siger nej til 93 eller 97 %, bringer efter min mening ikke den store forskel. Det kan derfor konstateres, at en tidsbegrænsning ikke bringer meget mere retfærdighed end ingen.

Der er imidlertid også en række positive aspekter ved at give folk lov til at bo i huset igennem længere tid eller sågar fem år. Fra min egen kollegietid ved jeg, at det er rart at have ældre studerende ved hånden,

når man er ny i byen/på Handelshøjskolen/på Universitetet, og en aldersmæssig spredning skaber også kontinuitet i den kultur, der uudgæelig skabes i huset, da hjulet således ikke skal opfindes på ny hvert år. En anden positiv ting er, at samarbejdet mellem årgangene fremmes, noget vi i høj grad har brug for (også) i fremtiden.

De af *Henning Molin* afstukne rammer for byggeriet ser mere realistiske ud, man skal dog være opmærksom på, at hvis Soransk Samfund skal have mere end et par kælderværelser til rådighed, eksempelvis tre gange størrelsen på studenterbolig, bliver den samlede byggesum hurtigt en lille million højere. Hvis huset som helhed skal være en gave til de lidt yngre gammelsoranere, svarer det til, at Samfundet skal betale ca. 4.800 til 5.400 dkr. om måneden i husleje.

Imidlertid har den nuværende generation af gammelsoranere (i øjeblikket kun en enkelt person - dog med stor effekt) stillet egenkapital til rådighed, og man kunne argumentere for, at ihvertfald en del af en alternativ forrentning skulle tilfalde Soransk Samfund i bredeste forstand og ikke kun kollegiet. En alternativ investering vil skønmæssigt give otte til ti procent om året. Den årlige værdi af en formue på to millioner kroner svarer altså til 160 til 200 tusinde kroner om året.

Hvis vi regner med et gaveelement på ca. 50 %, kan Soransk Samfund altså tillade sig - med god samvittighed - at bo for ca. 80-100 tusinde kroner om året eller bruge små 100 kvadratmeter af husets samlede areal, uden at Samfundet skal betale husleje. Denne løsning er naturligvis op til os alle sammen og Soransk Samfunds Boligfonds bestyrelse i særdeleshed. Uden denne løsning bliver en (ikke acceptabel) kontingentforhøjelse på 25-30 % nødvendig, eller der må indføres brugerbetaling, der i denne størrelsesorden næppe er realistisk.

De venligste hilsener

Lars Dalgaard (S 78).

Fra skolelivet i Sorø

Sorø er en skoleby, ikke alene på grund af Akademiet.

Det kan man læse om i en nylig udkommet biografi om "*Magdalene fra Ankerhus*", skrevet af *Gustav Nedergaard*, nu pensioneret rektor på Ankerhus. Nedenstående er hentet fra bogen.

Magdalene Lauridsen, der levede fra 1873 til 1957, var en jysk bondepige uden bolig eller faglig uddannelse.

Hun kom til Sorø i 1893 som ung pige i huset hos forstander *Bjerre* på Sorø Højskole.

Sorø Højskole var grundlagt få år forinden under meget postyr. Det var i provisorietiden, hvor det højreorienterede borgerkab så en fare for samfundsordenen i bøndernes Venstre og dets venner i højskolerne.

Overlærer *Eugen Napoleon Ibsen**) på Akademiet, der var Højres folketingskandidat, rasede over, at der var solgt jord til højskolen og erhvervede en strimmel jord på 6 alen udenom for at lukke uvæsenet inde.

Imidlertid viste det sig, at højskolen havde købt for lidt jord, og man måtte henvende sig til *Ibsen* for at købe et mindre areal til et gymnastikhus.

Henvendelsen skete ved ingen ringere end *Jutta Bojsen Møller*, som var gift med den daværende forstander og også efter dennes død højskolens drivende kraft.

Hun vil senere være kendt som landsformand for Dansk Kvindesamfund og en forgrundsfigur i kampen for kvindernes valgret, der gennemførtes i 1915.

Hun argumenterede overfor *Ibsen* med, at hun umuligt kunne tro, at han som lærer på Akademiet ville forhindre højskolen i at holde skole for bondestanden.

Ibsen var ubønhørlig og tilføjede: "Der som De agiterer i skolen for Deres venstrepolitik, så har jeg i sinde at bygge et plankeværk lige uden for Deres vinduer, så De ikke får lys i skolen".

Resultatet af hans afvisning kan iagttages den dag i dag fra Banevejen i form af

den tårnagtige bygning, som er placeret i højskolens nordlige skel.

Netop *Jutta Bojsen Møller* tilskyndede *Magdalene Lauridsen* til oprettelsen af Danmarks første husholdningsskole.

Dette skete i 1895 i lejede lokaler i den ejendom i Rolighed, som endnu ligger for enden af Østergade. Heller ikke dette gik stille af. Den lokale højreavis "Sorø Avis" karakteriserede oprettelsen som en "kræftskade". Det var måske *Ibsen*, som var på spil igen.

Der var nu åbnet for den 22-årige *Magdalenes* visionære foretagsomhed.

Skolen blev fra starten en succes og kunne allerede i 1897 flytte til egne nye bygninger på Holbergsvej, hvor den stadig har til huse.

Med Sorø som forbillede blev der i de følgende år oprettet husholdningsskoler rundt om i landet.

I januar 1900 blev den ugifte *Magdalene* mor til en datter, hvis far, *Peter Dam*, hun først 11 år senere kunne føre til brudeskamelen.

Sligt var ikke velset i de dage, og fødslen blev derfor henlagt til en "studierejse" til England.

Men *Magdalene* lod sig ikke knække. Hjemkommet tog hun allerede samme måned, efter engelsk forbillede, fat på et nyt projekt, oprettelse af husholdningsafenskoler.

Også dette blev en succes og bidrog til, at der opstod et voksende behov for husholdningslærerinder, hvilket førte til, at *Magdalene* allerede i 1902 oprettede "Sorø Lærerindeskole i Husholdning".

Igen havde *Magdalene* forstået og grebet udviklingens muligheder. Lærerindeskolen sprængte snart rammerne indenfor Husholdningsskolen, som *Magdalene* afstod i 1906, medens lærerindeskolen flyttedes til sin nuværende placering og antog navnet "Husholdningsseminariet Ankerhus", som skulle blive hendes store livsværk.

I 1909 tog hun initiativet til et nordisk

forhandlingsmøde om husholdningssagen. Da det kneb med plads til møderne (hovedbygningen på Ankerhus blev først bygget i 1922), spurgte hun rektor *Bartholomæus Hoff**) om lov til at benytte Akademiets festsal, men ungarlen *Hoff* afviste pure at låne salen ud til sådant "kvindehalløj". Så gik *Magdalene* til Kultusministeriet (som det hed dengang) og fik tilladelsen, hvilket medførte, at *Hoff* rejste bort og konstituerede ældste lektor i sit sted.

Magdalene var som sagt ikke til at standse. Mangfoldige var hendes ideer og initiativer i årenes løb, ind imellem også nogle skævere, som da hun i december 1939 under Finlandskrigen foranstaltede en offentlig afbrænding af *Andersen Nexø's* værker i seminariegården.

Med tiden fulgte også anderkendelse og støtte. På hendes 60-års dag blev hun tildelt fortjenstmedaljen i guld og fejret af Sorøborgerne.

Bogens mange fotografier viser, hvordan den ganske smukke unge pige i sine senere år nærmest lignede et fugleskræmsel, således som mange ældre soranere vil erindre hende.

Den velskrevne bog kan anbefales til alle med bånd til Sorø, også dem, der ikke interesserer sig for husholdning.

Jeg har i ovenstående særligt hæftet mig ved sammenstødet mellem de to verdener, det akademiske akademi og de folkelige skoler. I mellemtiden har jeg modtaget *Soranerbladet* for juni med indlagt indbydelse til sommerhøjskole på Sorø Akademi. Noget har forandret sig siden *Ibsen* og *Hoff's* dage.

N. Chr. Tyndeskov.

---

*) *Ibsens* særprægede personlighed og besynderlige undervisning er morsomt beskrevet i "Fra tugtens tid" af *H. G. Orlík*, side 260 ff., og *K. K. Steincke*, side 277 ff., og sidstnævnte tegner side 274 et kærligt portræt af *Hoff*.

Soranske penne:

Voksenpædagogik - grundlag og ideer

I al stilfærdighed - man fristes til at sige ubemærkethed - har *Thyge Winther-Jensen* udsendt et værk, hvori han kigger nærmere på en del grundlæggende pædagogiske teorier for at få dem omsat til praktisk anvendelige værktøjer for voksenundervisere.

TWJ har gennemgået en række af de basale verdenskendte lærebøger, som ikke alene er oversat, men som har været underkastet en bearbejdning - til dels på basis af de erfaringer, som er indhøstet ved anvendelse af de amerikanske lærebøger.

På et punkt har Danmark jo traditioner, som ingen andre lande har haft, nemlig folkehøjskolen og dermed *Grundtvig*. Denne grundlægger af dansk voksenpædagogisk tradition kan man selvsagt ikke komme udenom, og selv om *Grundtvig* får sit eget kapitel, så er sammenkædningen (*TWJ* anvender udtrykket tilpasning) af de udenlandske teorier med de nationale tanker en af værkets væsentligste fortjenester.

TWJ undgår - befriende - at komme ind på den såkaldt kritiske pædagogik. Det er den med, at undertrykkende levevilkår afspejles i bevidsthedsplanet, således at pædagogikkens primære opgave er at bevidstgøre, og på basis af denne bevidstgørelse frigøre den lidende menneskehed fra undertrykkelsen -.

TWJ fremhæver i øvrigt, at den kritiske pædagogik bygger på nøjagtig samme teser som den klassiske: der er intet nyt under solen.

Forfatterens fremstilling har inden sammenskrivningen og udgivelsen været testet grundigt i praktiske undervisningssituationer, og man kan derfor håbe på, at undervisere af voksne vil kunne drage reel nytte af værket.

Fra *K. E. Bugges* værk om *Grundtvigs* skoleverden fra 1968 citerer *TWJ Bugge* for bemærkningen om, at Skolen i Soer, der af *Grundtvig* var beregnet på at afløse akademiet, nok ikke alene skyldes, at *Grundtvig* var optaget af akademiets undervisnings-

form, der på mange afgørende måder afveg fra den sorte skoles, men nok snarere hang sammen med, at Stiftelsen Sorø Akademi rådede over ganske betydelige midler, som jo snildt kunne anvendes til at finansiere højskolen og dermed holde udgiften til skolepenge nede!

Bogen er udkommet på Akademisk Forlag, og den hører hjemme i hånden hos alle, der praktiserer voksenundervisning, og for IT-nørder må den kunne tilvejebringe den kulturelle og videnmæssige baggrund, som alt for ofte savnes - både i diskussioner om tilrettelæggelse af IT og frem for alt i den praktiske gennemførelse af samme.

Morten.

Helge Haystrup

afslutter nu sin lange gennemgang af kirkefaderen Augustin med niende bind, der rummer undertitlen: "Den dystre baggrund for troens glæde" og så i øvrigt omhandler Augustins gendrivelse af Pelagius' - efter Augustins opfattelse - falske lære. Pelagius var englænder, en gejstlig, der ikke kunne forlige sig med prædestinationslærens udlægning af arvesynden, men som tværtimod hævdede menneskets frie ret til selv at vælge mellem ondt og godt. Dette indeladende bl.a. i sin yderste konsekvens, at dåben var inderlig overflødig. Havde Jesus da ikke selv vist os vejen til efterlevelse af Guds vilje?

Dette stred i den grad mod Biskoppen af Hippos opfattelse, så der opstod straks basis for flere irettesættelser af Pelagianernes vranglære med meget eftertænksom udlægning af betydningen af begrebet NÅDE. Det er i sin enkelthed dette, det (indtil nu!) seneste værk af *Haystrup* omhandler. Concilierne i 418 (*HH* mener 419) og 431 omtales, og måske skulle det endelige opgør med resterne af pelagianismen (semipelagianismen v. Johs. Cassianus) som fandt sted i 529, men som trods den totale forkastelse ikke desto mindre den dag i dag præger den kristne lære, have haft et par ord med på vejen!

HH giver til allersidst en forklaring på

sin hyppige anvendelse af Horats-citater (fra "De arte poetica"): "Selvom disse citaterer anbragt yderst diskret, så er de dog tænkt som en betonet lyldest til min gamle skole, "Academia Sorana", grundlagt af Frederik d. II i 1586. Den klassiske uddannelse, man dér gav eleverne, er i mellemtiden stort set forsvundet. Med dette nostalgiske suk siger jeg mine tålmodige og internationale læsere et farvel!"

Bogen kan faktisk læses som en spændingsroman. Noteapparatet forekommer overvældende, og endelig er det jo ikke HHs skyld, at recensenten lidt for ofte føler sig som åndelig frisvømmer i uvidenhedens bundløse mudderpøl!

Morten.

Verdenspremiere på Mozart-værk i Sorø

Mozart fik aldrig færdiggjort sin store C-mollmesse, men den 5. november vil den rekonstruerede messe få intet mindre end

verdenspremiere i Klosterkirken i Sorø. Fund af originalmanuskripter på Nationalmuseet i Warszawa har gjort det muligt at rekonstruere messen i forhold til den udgave, som den østrigske musikforsker Alois Schmidt konstruerede i forrige århundrede. - Østrigeren fandt nogle satser fra Mozarts hånd, som passede udmærket ind i den ufærdige messe. Men fundet af originalmanuskripterne har dokumenteret, at han ikke kunne stå for fristelsen til at lave lidt om på orkestreringen, siger den internationalt kendte organist fra Sorø, Knud Vad.

Messen får verdenspremiere i forbindelse med koret Chorus Soranus' 30 års jubilæum. Koret blev etableret på Knud Vads initiativ, og sammen med kammerorkestret Torun fra Polen opføres messen den 5. november. Det var i øvrigt lederen af det polske orkester, der under nodegranskningen i Warszawa fandt de originale partiturer af Mozart. Odense har også været ramme om en Mozart-uropførelse, nemlig en arkivfunden symfoni, der nu indspilles under navnet Odense-symfonien.

SORANSK SAMFUNDS ÅRSFEST DEN 11. OKTOBER 1997

Program:

- 17.15 Koncert i Sorø kirke
- 18.00 Velkomst i Gule Sal - derefter middag
- 21.00 Dans til kl. 24.00 v/ Niels Bernharts kvartet
- 00.15 Baren lukker
- 00.30 Festen slutter

Påklædning: Smoking/mørkt tøj.

Pris for deltagelse: Kr. 290,- med flg undtagelser:

Dimitterende kr. 85,-, juniorer og jubilarer (25-, 40-, 50-, 55-års etc.) kr. 185,-.

Ledsagere: kr. 290,-. (NB! Hver deltager kan kun medbringe én ledsager).

Gamle soranere er i øvrigt velkomne til kun at deltage i dansen, pris kr. 60,-. Adgangskort kan **IKKE** købes ved indgangen.

Tilmelding for såvel middags- som balgæster skal ske senest den 17. september 1997 ved indbetaling på giro 400-1710 til Soransk Samfunds kasserer, Arne Krog, Ellehaven 9, 2950 Vedbæk. Check kan evt. benyttes.

Ved overtegning vil datoen for indbetalingen være gældende.

Adgangskort vil blive tilsendt ca. en uge før årsfesten.

HUSK AT angive afgangsår og medlemsnummer samt navn på ledsager.

Henning Molin, formand.

Mæcener søges

... *Soranernes Hus i Hovedstaden er nu i støbeskeen, om end ikke helt bogstaveligt. For vi mangler endnu et par mæcener. Dem benytter jeg lejligheden til at efterlyse her og nu ... (af min tale til dimittenderne 1997).*

I årevis har vi med mellemrum drøftet den gode idé på møder og generalforsamlinger. Men enighed om, at vort Samfunds kapital og solvens ikke måtte forpligtes af etablering og drift udskød stedse dens realisering.

Så i 1996 tændtes et lys forude! I drøftelser fandt sted, og nye initiativer blev taget. *Hauerslev* besluttede at yde sin støtte hertil ved - med en betragtelig gave - at muliggøre stiftelsen af "Soransk Samfunds Boligfond".

Det satte skub i sagerne. Behovet for kollegiepladser undersøgt ved en analyse på skolen, og værdierne heraf for skolens fremtid understregedes af rektor. En projektgruppe fremlagde en økonomisk analyse, og boligfondens bestyrelse godkendte efter præsentationen heraf ved Samfundets generalforsamling, at projektgruppen udarbejdede konkrete forslag til organisationsform, udformning og økonomi for et "Soranernes Hus" med beliggenhed på Frederiksberg.

Siden er det gået stærkt: en fremragende placering af lidt over 40 kollegieboliger samt klublokaler nær ved rådhuset synes mulig, og en projektskitse til grundlag for de videre forhandlinger herom er udarbejdet. En ny soransk arv og nye tilskudsstilsagn har undervejs nærvædet fordoblet fondskapitalen, men vi mangler endnu en god bid, hvis dette projekt skal kunne gennemføres: Egenkapitalen skal have et betragteligt løft udover den første halvanden million, vi allerede har rejst.

Lige nu arbejder vi hårdt med de store hurdler mod dette mål (men skal nok komme tilbage til de særlige muligheder, enhver gammelsoraner vil få for at være med, når projektet er klar til igangsætning). Og måske er du også blandt dem, som har haft

den gamle skole i tankerne ved overvejelser om livsforløbets overskud, så jeg gentager overskriftens ord: **Vi søger mæcener!**

For hvad enten du måtte have tænkt på en nutidig donation eller have overvejet en fremtidig disposition, så vil dit tilsagn kunne blive udslagsgivende for den store opgaves løsning: Først når den fornødne egenkapital er sikret, er vi klar til at give uddannelsessøgende fra vor skole deres eget kollegium og mødested - og dermed skabe et nyt forspring for gammelsoranere!

Soransk Samfund står, som andetsteds beskrevet, gerne til rådighed med flere oplysninger, råd og dåd eller forlods underhåndsdrøftelser: tag kontakt med formanden eller vor legatbestyrer, *Karl Aage Gemal*.

Henning Molin.

In memoriam

Jens Jørgen Damgaard Sørensen

23. august 1903 - 14. maj 1997

Damgaard døde den 14. maj 1997 i en alder af 93 år og fik et langt otium sammen med fru *Grethe* i villaen på Rubjerg Allé 11 i Kalundborg i nær kontakt med deres fire børn: *Aase*, *Karen*, *Jørgen* og *Ole* og tæt på sommerhuset i Svallerup, og han bevarede sit helbred langt op i årene og mødte trofast op til translokationerne og studenterjubilæerne. Han kørte til Sorø i egen bil, i de seneste år med indskudt hvilepause i Ruds Vedby, men det sidste år måtte han resignere og aflevere sit kørekort.

Damgaard underviste i matematik på skolen i 46 år, som vikar i 2 år, som adjunkt fra 1929 og som lektor 1944-1973.

Han udgav en række lærebøger inden for sit fagområde og var en meget dygtig lærer, der med stor tålmodighed også tog sig af de fagligt svagere fungerende elever, og ved

Formanden for bådelaug, Jesper Bach, med det gamle skilt fra Akademihaven fundet på loftet hos Norma Reesen.

lærermøderne lyttede vi til *Damgaards* mening, og han kom ofte med de forløsende ord, der altid tog hensyn til de svagere. På sin stilfærdige måde vandt han sig mange venner blandt sine elever, der mindes ham med taknemmelighed.

I 1930 arrangerede adjunkt *Johannes Jørgensen*, organist *Andrup* og adjunkt *Damgaard Sørensen* en tolv dages sommerlejr i Midtjylland for Skolens spejdertrop, hvis forløb *Damgaard* har skildret i et 25 års jubilæumsskrift med megen lune.

Turen var rørende billig: 12 dage for 15 kr.!, og at turen blev en gevaldig succes, er de få endnu levende deltagere enige om. Cykelturen fra Sorø til Kalundborg forløb planmæssigt. Vi nåede færgen til Århus og fra Århus til Fruering var en smal sag. Her i *Damgaards* barndomshjem ventede uandede mængder af hakkebøffer og jordbærgrød, der forsvandt i de sultne drenge-maver. Intet under, at de trætte spejdere fandt

sig et bekvemt natteleje på gårdens høloft. Den første del af turen koncentrerede sig om vandmøller, og der opstod en mistanke om, at *Andrups* villighed til at proviantere skyldtes den gode kaffe på møllerne. Nogle kæbesnitter fik vi megen glæde af. De blev både stegt og kogt, men lige meget hjalp det. Der var faktisk sul til resten af turen. Ved Gl. Rye måtte vi finde skovrider *Lorenzen*, bror til vores skovrider i Sorø og selv gammel soraner for at få anvist en lejrplads. Det gav anledning til en lang snak, mens de stakkels drenge sad og ventede og blev meget sultne. Den anviste lejrplads ved Juul sø ved foden af Himmelbjerget var noget besværlig, for Himmelbjerget lå altid i vejen!

Vi fik teltene stillet op i en fart og begyndte at lave mad.

Kæbesnitterne blev stegt og kartoflerne kogt, og *Damgaard* lavede sovs. Lektor *Balslev*, der deltog i spejderturen året efter

til Värmland, mente, at *Damgaard* var taget med på denne tur, fordi han var så god til at lave sovs!

Det blev midnat, inden middagsmaden var færdig, og ih, hvor den smagte. Ganske vist var kæbesnitterne lidt seje, og ganske vist knasede sovsen lidt rigeligt mellem tænderne. Vi lå nemlig på en sandet mark, og det var kraftigt blæsevejr, så hver gang der gik en forbi bålet, mens vi lavede sovsen, var der kommet en smule sand i den, men kartoflerne var upåklagelige! Det står faktisk for mig som et af de bedste måltider i mit liv.

Men jeg må holde op nu, for hvis jeg skulle fortsætte, måtte jeg skildre Jyllands storslåede natur med skove og søer, bakker og dale, duftende enge og pragtfulde udsyn, lige betagende en tidlig morgen ved solopgang som en stille aften, når lejr bålet er ved at dø hen, men dertil kræves en digter - og det er jeg ikke!

Rg.

Fødselsdage i september 1997

5. Civiling. J. Erling Petersen (f. 17, S 37). SKA: Nylands Allé 55, 8700 Horsens.
5. Karen Ulla Rothe (f. 12, '30), Køgevej 81, 1., 2630 Tåstrup.
6. Lærer Carsten Bolwig (f. 37, S 57), 3504 35th Ave S. Minneapolis, MN 55406, USA. c/o Tom Pedersen, Bjergsted Byvej 33, Bjergsted, 4450 Jyderup.
7. Fuldmægtig Louis V. A. Mathiesen (f. 27, R 44), Nyvej 12B, 1. th., 1851 Frederiksberg C.
7. Erik Norup (f. 27, R 44). Soransk Samfund kender ikke adressen. SKA var i USA.
7. Afd.leder, akademiing., HD Niels Jørgen Olsen (f. 47, S 66), Moesgårds Allé 14B, 8320 Mårslet.
7. Lægeseekretær Lis Sroczyński (f. Paulsen, 47, S 67), Kikhøjparken 64, 4300 Holbæk.
7. Lektor Kaj Steffen Rasmussen (f. 17, S 36, lærer), Esbern Snares Vej 2, 4180 Sorø.
9. Tandlæge Bent Keith Hansen (f. 37, S 56), Æblehaven 34, 3400 Hillerød.
9. Tandlæge Erik Keith Hansen (f. 37, S 56), Gribskovvænget 56, Gadevang, 3400 Hillerød.
9. Praktiserende læge Jes Nyholm (f. 47, S 66), Rudbølvej 50, 8600 Silkeborg.
12. Professor, dr. jur. Ernst Andersen (f. 07, S 25), Betty Nansens Allé 29 1.th., 2000 Frederiksberg.
12. Account Manager Jesper Federspiel (f. 47, R 65), 29 Penny Lane, 30 Summit Drive, Durban 4091, South Africa.
13. Civiling. Aage R. Madsen (f. 17, S 36), Slotsherrensvej 13 st.tv., 2720 Vanløse.
14. Overlæge Arni Olsen (f. 22, S 41), Sandø, FR-110 Tórshavn.
15. Byplanchef, arkitekt MAA Jan Bille (f.47, S 67), Sognevej 116, Himmelev, 4000 Roskilde.
17. Afd.chef, cand. jur. Ole Høeg (f. 27, S 46), Kandestedvej 100, Hulsig, 9990 Skagen.
17. Apoteker Gustav Sindbæk (f. 27, S 46), Farsø Apotek, 9640 Farsø.
18. Civiling Aage Peter Jensen (f. 37, S 56), Tuelsøvej 28, 4180 Sorø.
18. Lærer Dines Sidenius Pontoppidan (f. 37, M 53, '55), Liljevænget 6, 8700 Horsens.
18. Lektor, hortonom Arne Stauning (f. 12, R 29), Enghaven Nord 8, 3450 Allerød.
19. Assistent Willy Robert Michael Jørgensen (f. 22, R 39), Hostrups Have 27, 2000 Frederiksberg.
19. Ole Kuhnmiinch, kaldet Kanstrup (f. 47, S 66), Tornekrogen 59, 3500 Værløse.
21. Overdyrlæge Anders Chr. Ælm Tersløse Jensen (f. 27, S 45), Koldbro Mølle, 9750 Øster Vrå.
25. Møbelfabrikant Johan D. Lawaetz (f. 12, S 32), Strandgade 9, 5610 Assens.
26. Arkitekt Per Løvetand Iversen (f. 27, R 44). Soransk Samfund kender ikke adressen. Svendborg?

28. Agronom, projektkonsulent Søren Damgaard-Larsen (f. 47, S 67). Soransk Samfund kender ikke adressen.
28. Jørgen Knudsen (f. 47, S 67), Fyrreknolden 13, 3630 Jægerspris.
28. Carl Henrik Lawaetz (f. 47, S 67), Asser Riigsvej 2, 4180 Sorø.
29. Overlæge Per-Martin Albert Smedebøl (f. 47, S 66), Bredekildevej 21, 4400 Kalundborg.
30. O. toldassistent Bjarne Jensen (f. 37, '53), Frederiksborgvej 43, 3520 Farum.
14. Overlæge Hans Jakob Andersen (f. 47, S 66), Kobbelskoven 16, Strandhuse, 6000 Kolding.
14. Skovfoged Kurt Villy Hansen (f. 27, S 45). SKA: Hyrdevej 21, 8500 Grenå.
14. Lektor, cand. mag. Aage Jensen (f. 07, lærer), Kirkevej 41, 4180 Sorø.
14. Mejeriejer Jørgen Munk (f. 07, R 23). SKA: Præstekærvej 4, 2700 Brønshøj.
15. Advokat Erik Lind (f. 12, S 31), Parkvænget 6, 5300 Kerteminde.
17. Dyrslæge Sven Holger Rasmussen (f. 22, S 41), Postboks 1, 8340 Malling.
18. Dyrslæge Poul Bachmann (f. 27, S 46). SKA: Demstrupvej 31, 8900 Randers.
18. Dommer Ole Fog-Poulsen (f. 17, S 36). Steinsvej 5, Halkær, 9240 Nibe.
19. Regnskabschef, HA Jens Jørgen Roum Møller (f. 47, S 67), Borgbjergvej 6, 4242 Boeslunde.
21. Skolekonsulent Palle Aagaard (f. 37, R 54), Bygaden 65, Veddelev, 4000 Roskilde.
23. Fuldmægtig Jørgen Frisner (f. 27, S 47). SKA: Stenhøj Have 34, 3460 Birkerød.
25. Civiling. Steen Andersen (f. 37, S 56), Tjørnevej 23, 3070 Snekkersten.
25. Merkonom Kurt Wennich Hansen (f. 37, '52). SKA: Ålegårdsvej 49, 2740 Skovlunde.
25. Soransk Samfunds formand, civiling. Henning Molin (f. 27, S 46), Ellebuen 12, 2950 Vedbæk.
28. Niels Christian Hansen (f. 47, S 66). Soransk Samfund kender ikke adressen. Mangler i biografierne.

SKA = Seneste, kendte adresse.

Oplysninger og rettelser meddeles til civilingeniør Poul Andersen, Jægerhusene 41, 2620 Albertslund, tlf. 43 64 50 70.

Fødselsdage i oktober 1997

2. Civilingeniør Jørgen Bell (f. 47, S 64), Magnolievangen 50, 3450 Allerød.
3. Ph.D., Chem.Eng. & Chem. Techn. Jan Mygind Barynin (f. 37, S 57), 1575 Madison Ave, Blaine, WA 98230, USA.
3. Auktionsleder, antikvitetshandler Ole Steen Christensen (f. 47, R 65), Gammel Strandvej 54, 3050 Humlebæk.
3. Civiling. Lars Christian Lind (f. 47, S 66). Soransk Samfund kender ikke adressen.
5. Dir., ing. Børge Flamand (f. 17, R 34), Graversensvej 15, 4100 Ringsted.
5. Kontorchef Sten Thorsen (f. 12, S 32). Soransk Samfund kender ikke adressen.
7. Kjeld Schiøtz (f. 22, R 38). SKA: Holmbladsgade 9, 2300 København S.
7. Radiomekaniker Carl Wassman (f. 37, '51). Soransk Samfund kender ikke adressen.
9. Dyrslæge Klaus Götzsche-Larsen (f. 47, S 66), Ottestrupvej 51, 4100 Ringsted.
11. Afd.leder Frode Førster (f. 12, S 31). SKA: Præstevangen 33, 4230 Skælskør.
12. Niels Henrichsen (f. 37, R 54). SKA: Svanningehuse 26, Diernæs, 5600 Fåborg.
13. Secretary John Harald Westergaard (f. 27, S 46). SKA: 39 Rutland Park, Sheffield S10 2PB, England.

Flemming Lerche lynskudt ved årets generalforsamling.

Vedr. generalforsamlingen

Ved generalforsamlingen omtalte *Flemming Lerche* (S 37), at en mur, som oprindeligt adskilte Søgade 7 (*Fru Dannemands hus*) fra den daværende Akademihaves grund ind mod gartnergården, skulle være fjernet pist væk. Bladets redaktør lovede at undersøge sagen, og her er, hvad der kom ud af det:

Fru Dannemands hus hedder retteligen *Rosenørns gård*, idet husene - der var oprindeligt to - solgtes af *fru Dannemand* i 1830 til ritmester, senere Generalkrigskommissær *Peter Otto von Rosenørn*, der ejede stedet til sin død i 1847, hvor Stiftelsen Sorø Akademi erhvervede ejendommen, hvis ydre i al væsentlighed ikke er ændret siden.

Begge de to forhuse kan spores tilbage til 1700-tallet, men deres nuværende fremtrædende har de fået i 1800-årene, helt nøjagtigt i 1805, hvor den daværende ejer, murermester *Kuzitsky*, ombyggede nordhuset og gav det grundmur. 12 år senere i 1817 overtog krigskommissær *Fich* sydhuset, gav det grundmur og sammenbyggede det

med det andet, således at der fra denne tid kun er tale om ét hus. Mod øst i gården ligger der stadig et sidehus i bindingsværk, OG GRUNDEN AFSLUTTEDES AF ET DIGE I STEN MED EN HALVSTENSMUR MOD HAVEN. Det er denne mur, som i sammenfaldet tilstand er fjernet i forbindelse med opførelsen af den nye hal i 1985, hvor naboskabet ud fra en helhedsbetragtning kun kunne vinde ved, at det sammenstyrtede dige blev fjernet. Det skal bemærkes, at der ikke var nogen mur mellem haven og Søgade 9-11, således at området selv med en mur ind til nr. 7 ville have set lidt akavet ud.

Går man i dag bag om hallen, vil man ved selvsyn kunne se det beskrevne og vil sikkert give havens folk ret: Det sammenstyrtede dige var ingen pryd.

Red.

Velkomst til årets dimittender

Tillykke med overstået eksamen! Og tillykke med medlemskabet af Soransk Samfund. I har allerede haft lejlighed til at stifte bekendtskab med bladet, så nu følger der nogle rent praktiske bemærkninger:

Som I allerede er blevet fortalt, regner Soransk Samfund jer som medlemmer - dog uden at I betaler kontingent for sidste halvdel af 1997, og I vil således få tilsendt Soranerbladet i denne periode.

Men allerede nu viser det sig desværre, at flere af dimittenderne er flyttet fra den adresse, som Soransk Samfund har fået fra Sorø Akademis Skole. Da Soransk Samfund ikke er i besiddelse af den/de nye adresse/r, er der altså nogle, der går glip af Soranerbladet.

Du, som nu sidder med bladet i hånden, kan måske hjælpe os. Hører du om nogle kammerater, der ikke får bladet, så fortæl dem, at de skal kontakte Samfundets kasserer (se kolofonen bag i bladet) og opgiv deres nye adresse. Så sørger vi for, at de får bladet.

HUSK også ved evt. flytning at meddele postvæsenet din nye adresse.

Nyt initiativ fra Stiftelsen

Rundt omkring på bygningerne på Akademigrunden er der dukket nogle små, grønne skilte op. Ser man efter, får man bygningens (eller pladsens, gårdens) historie i telegramstil: Kort og udtømmende.

Det er Stiftelsen, der har undfanget ideen og ført den ud i livet. Der er dog lagt op til et samarbejde med byen, således at alle seværdige, historiske bygninger vil få det lille skilt med den korte information. Nu kom Stiftelsen først - byen følger efter i løbet af efteråret.

Man kan ikke uden videre sætte skilte op på fredede bygninger, siger direktør *Jens Thomsen* fra Stiftelsen, men må indhente tilladelse fra såvel fredningsmyndigheder som fra Skov- og Naturstyrelsen, der skal godkende skiltens omfang, typografi og farve. Her har det nok hjulpet, at man anvender den farve, som Skov- og Naturstyrelsen selv bruger i sin skiltning.

Som billedet viser, falder skiltet naturligt ind i helheden - og rigtig mange vil formentlig benytte indholdet til at styrke deres viden om de smukke bygninger.

Lejlighed på ca. 140 m² til leje på
Tersløsegaard

Henvendelse til bestyrelsesformanden for

Den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard:

Bendt Hansen, tlf. 57 82 07 90.

Kære redakteur

Fatter, min far, fortalte, at Chr. X ved et besøg på skolen hilste på hver enkelt lærer og stillede dem et spørgsmål.

Spørgsmålet til Gorm Hansen, "Gim", var: "hvad er Deres fag?". Kongen udtalte imidlertid "fag" med et åbent "a", rimende på "(sortladne) hav", og Gim, som ikke kendte kongens udtale, opfattede spørgsmålet som "Hvad er Deres far?".

Gim svarede troskyldigt "Postmester, Deres Majestæt", hvortil Chr. X tørt bemærkede "Det må vist være i Deres fritid".

Med bedste soranerhilsen

Krudtpeter (S 30).

Golfmatch

Gammelherlovianerne ctr.
Gammelsoranerne

Fredag den 12. september
Briefing kl. 12.30, start 13.20
Tilmelding: Gustav Bryde, telefon
35 43 68 93, Fax: 31 38 83 79
*Husk, at det i år er vores tur til at
få navnet på pladen!!!*

Lejlighed søges

1-2 værelses lejlighed søges til kvinde hjemvendt fra udlandet og i ikke altfor store økonomiske kår.

Husleje: 2.500-3.000 kr. mdl.
Henvendelse til bladets redaktør,
38 79 13 37 mellem kl. 17 og 19.

**Deadline næste nr.
Den 8. september 1997.**

SORANSK SAMFUND

Formand, Civ.ing. Henning Molin
Ellehaven 12, 2950 Vedbæk
Telefon og fax 42 89 23 23

Soransk Samfund, kasserer	Kontingent/bidrag
Arne Krog	SOR-Data
Ellehaven 9	Soransk Samfund
2950 Vedbæk	Ellehaven 9
Tlf. 42 89 27 13 (12-13)	2950 Vedbæk
Giro 400-1710	Giro 327-1307

Biografier, årsfest

Bodil Wille Boisen, Tersløsegaard,
Holbergsvej 101E, 4293 Dianalund
Tlf. og fax 58 28 64 09

SORANERBLADET, redaktion

Morten Nørgaard
Kongsdalvej 43, 2720 Vanløse
Tlf. 38 79 13 37 (bedst 17-19)
Fax +45 38 71 72 63

SORANERBLADET, administration

Kassereren Arne Krog,
Ellehaven 9, 2950 Vedbæk
Tlf. 42 89 27 13

Betaling af kontingent

1. Alle medlemmer får i løbet af årets første kvartal tilsendt et girokort fra Samfundet. Beløbet skal være Samfundet i hænde senest 3 måneder efter modtagelsen af girokortet.
2. Medlemmer, der bor uden for Danmark, anmodes om, ved fremsendelse af beløb i check til Samfundet, at anvende en check, trukket på et dansk pengeinstitut. Herved kan Samfundet spare et stort vekselgebyr.
Husk altid at anføre medlemsnummer.

Adresseændring

1. Medlemmer, der bor i Danmark, skal meddele adresseændringen til det lokale postkontor. Samfundet får derved automatisk besked.
2. Medlemmer, der bor eller bosætter sig uden for Danmark, skal meddele adresseændringen direkte til kassereren.
Husk altid at anføre medlemsnummer.

Medlemsnummer

Medlemsnr. fremgår af girokort/medlemskort og af adresseringen (kun Danmark) bag på bladet. Det er det 4-cifrede tal øverst til højre i adresseringen. Det 5-cifrede tal (02079) til venstre er Soranerbladets distributionsnummer i Danmark.
Husk venligst altid, ved alle forhold omkring medlemskab, at give oplysning om medlemsnummeret. Det letter Samfundets arbejde.

Sorø Bogtrykkeri ApS
Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 - fax 53 63 51 75

ISSN 0930-1340

Soranske dødsfald

NIELS BENTZEN (S 38)

3. januar 1920 - Juni 1997

JØRGEN SIDENIUS (R 31)

11. maj 1915 - 4. juni 1997

HAGEN HASSELBALCH (S 33)

1. oktober 1915 - 28. juni 1997

NIELS BORCH-JACOBSEN (S 37)

28. juli 1919 - Juni 1997

OSCAR LÜNELL (Redaktør)

7. december 1907 - 9. juni 1997

Medlemskontingent

er på sidste generalforsamling fastsat til:

1. For dimittend-året, kr. 0,-

2. I de 6 år, der følger efter pkt. 1, kr. 150,-

3. Derefter ordinært årskontingent kr. 265,-

4. Fra det fyldte 67. år dog kun 165,-

SAAB

Oldtimers
Specialbiler

SAAB 96-99-900
Totalrenovering
Reparationer
Service

NIELS THIELE

Automobiler
3660 Stenløse

Tlf. 42 17 00 72

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

Ringsted

Bragesvej 9
53 61 33 55

Slagelse

Elmedalsvej 1
53 53 33 75

Holbæk

Hovedvej 4
53 43 41 22

Nykøbing Sj.

Autogården
53 41 11 22

Nykøbing F.

Agrovej 2
54 85 84 66

Næstved

Transportbuen
55 77 56 46

VI KØBER

KOSTBARE BØGER OG BOGSAMLINGER
TILBUD GIVES
NORDENS ÆLDSTE ANTIKVARIAT

LYNGE & SØN A/S

SILKEGADE 11, 1113 KØBENHAVN K.

TLF. 33 15 53 35

Stiftelsen
Sorø Akademi

Telf. 57 82 01 35

Adressændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

02079 KHC 1160
ROLF HARDY CHRISTENSEN
VIOLINVEJ 32, ST.
2730 HERLEV

000

000000660

Bådarten i gang på Sorø Sø

Det lykkedes alligevel! 1. juli startede "Lille Claus" med plads til 70 passagerer rutefarten på Sorø Sø. Båden er charret fra kanaltrafikken i hovedstaden, og nu skal det vurderes, hvordan man fremover kan opretholde sejlads - måske med egen båd?

Der anløbes ved Kongebroen, Feldskovvej og Ægir. Man kan stå af undervejs, spise (f.eks. i Feldskovpavillonen) og returnere på samme billet. Gyldig rejsehjemmel vil koste 45,- kr., og herudover kan man reservere båden til udflugter o.lign. for en timebetaling på 1.000 kr. Skulle jubilarer eller lignende få en ubændig trang til at opleve søens fascination, kan man bestille plads (og båd) hos Sorøegnens Erhvervs- og Turistkontor på Storgade 15, tlf. 57 82 10 13.

**Datidens charme,
nutidens boligkomfort med...**

**FROVIN dannebrogsvinduer
FROVIN palævinduer
FROVIN koblede vinduer og døre**

frovin
vinduer og døre

Ellemosevej 5 A
Ugerløse
DK-4400 Kalundborg
Tlf. 53 50 41 41
Telefax 53 50 40 21